

การแพร่กระจายของวัชพืชสกุล *Merremia* วงศ์ผักบุ้ง (Convolvulaceae) ในพื้นที่ปลูกอ้อยจังหวัดขอนแก่น Distribution of *Merremia* Weeds (Convolvulaceae) in Sugarcane Plantation of Khon Kaen Province

เอกรัตน์ ธนทอง^{1*}, จริญญา ปิ่นสุภา¹, ปรัชญา เอกธิน¹ และ ยुरวรรณ อนันตนามณี²

Akekarat Tanutong^{1*}, Jarunya Pinsupa¹, Pruchya Ekkathin¹ and Yurawan Anantanamane²

¹ กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ 10900

² กลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ 10900

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน: เอกรัตน์ ธนทอง อีเมล: akekarat.t@gmail.com

บทคัดย่อ:

การระบาดของวัชพืชเถาเลื้อยในแปลงปลูกอ้อยจังหวัดขอนแก่น ส่งผลให้การทำงานของรถตัดอ้อยมีประสิทธิภาพลดลง ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแพร่กระจายและระบุชนิดของวัชพืชเถาเลื้อยสกุล *Merremia* ในพื้นที่ปลูกอ้อยจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2567 ถึง กันยายน 2568 โดยใช้วิธีการสำรวจแบบสืบพบ (detection survey) ในแปลงอ้อย จำนวน 50 แปลง ผลการศึกษาพบวัชพืชเถาเลื้อยสกุล *Merremia* จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ เถาสะอึกใหญ่ (*Merremia gemella* (Burm.f.) Hallier f.) และเถาสะอึกเล็ก (*Merremia hederacea* (Burm.f.) Hallier f.) มีค่าความถี่สัมพัทธ์ (Relative frequency) เท่ากับ 6 และ 14 เปอร์เซ็นต์ โดยลักษณะสัณฐานวิทยาที่สามารถใช้ในการจำแนกวัชพืชทั้งสองชนิดออกจากกันได้คือ ผิวของกลีบเลี้ยงชั้นนอกและขนาดของวงกลีบดอก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการระบุชนิดได้ อีกทั้งยังพบวัชพืชเถาเลื้อยในสกุลอื่นๆ ได้แก่ โตงระ (*Ipomoea obscura* (L.) Ker Gawl.) ว่านผักบุ้ง (*Ipomoea nil* (L.) Roth) และ จิงจ้อเผือก (*Distimake cissoides* (Lam.) A.R. Simões & Staples)

คำสำคัญ : ค่าความถี่สัมพัทธ์, วัชพืชเถาเลื้อยสกุล *Merremia*, อ้อย

Abstract:

Infestations of climbing vine weeds in sugarcane fields of Khon Kaen Province have reduced the operational efficiency of mechanical sugarcane harvesters. This study assessed the distribution and identify species of climbing vine weeds of the genus *Merremia* in sugarcane fields of Khon Kaen Province. Surveys were conducted from October 2024 to September 2025 using a detection survey approach across 50 sugarcane fields. Two *Merremia* species were identified: *Merremia gemella* (Burm.f.) Hallier f. and *Merremia hederacea* (Burm.f.) Hallier f., with relative frequencies of 6% and 14% respectively. Diagnostic morphological traits distinguishing the two species included the surface characteristics of the outer sepals and size of corolla. In addition, other climbing vine weed species were recorded, including *Ipomoea obscura* (L.) Ker Gawl., *Ipomoea nil* (L.) Roth and *Distimake cissoides* (Lam.) A.R. Simões & Staples.

Keywords: Relative frequency, *Merremia* climbing vine weeds, sugarcane